

BUITEN

23^E JAARGANG N^O. 25

ZATERDAG 22 JUNI 1929

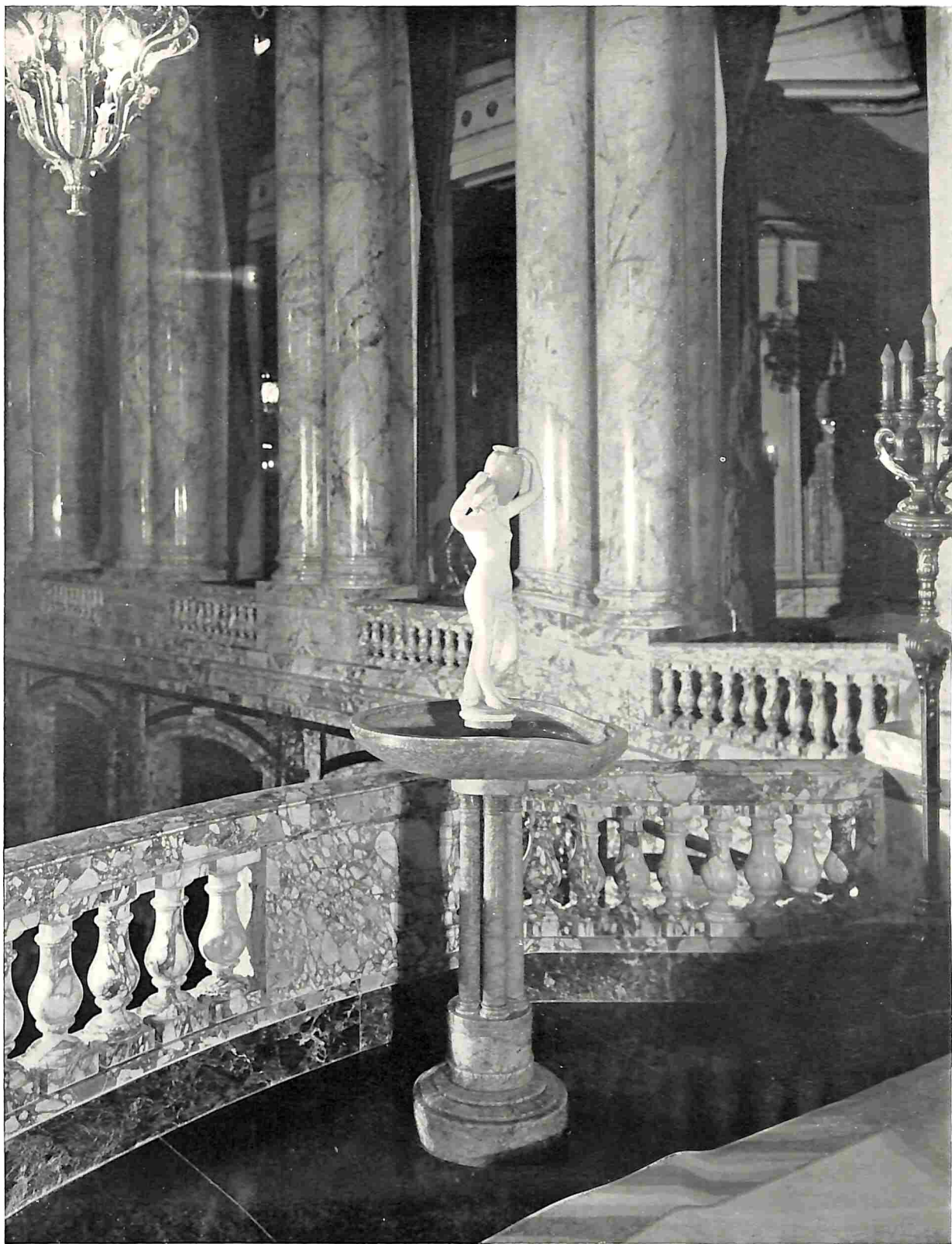

Foto Paramount

HOLLYWOOD. GROOTE HALL IN HET HUIS DER GEZUSTERS TALMADGE

Redactrice: RO VAN OVEN

INHOUD:

GALATEA EN HANS BRIL, DOOR JAN WALCH (25)	BLZ. 290
EEN NIEUWE WEDSTRIJD; KORTE VERHALEN . . .	BLZ. 291
HOLLYWOOD (GEÏLL.), DOOR OTTO BEHRENS	
	BLZ. 289, 292—293, 300
DE DROOMER, DOOR C. JANSEN-VAN NYNATTEN .	BLZ. 293
HET STADSPARK TE HAMBURG (GEÏLL.), DOOR	
TINE COOL	BLZ. 294—295
RABAT (GEÏLL.), DOOR ANTOINETTE VAN HOYTEMA	
	BLZ. 296—297
VISSCHERS AAN JAVA'S ZUIDKUST (GEÏLL.), DOOR	
C. BOOMER	BLZ. 296—297
FIDEL (MET TEEKENINGEN VAN A. M. LUYT), DOOR	
T. N.	BLZ. 297—299
IN HET RIJK DER STILTE (ONDER HET IJSDAK), DOOR	
CHARLES G. D. ROBERTS (2)	BLZ. 300

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Men gelieve wat de Redactie van dit weekblad betreft te adreseeeren aan de Redactrice Mw. Ro van Oven, Emmastr. 15, Amsterdam, stukken voor de Administratie aan de Uitgevers N.V. Scheltema & Holkema's Boekhandel en Uitgevers-Mij., Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Administratie van het Weekblad Buiten". Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht, ook achter op de foto's

Nieuw verschenen nummers 25 cts., oudere 50 cts.

GALATEA EN HANS BRIL

25) DOOR JAN WALCH

ER zijn de . . . verschalkertjes van het personeel. Dat doen ze" — hier begon hij, zij 't altijd nonchalant, in de derde persoon te spreken — bijvoorbeeld zóó. Er is een oude heer, die zich wat onnoozel voordoet. Die zet, onmiddellijk nadat het nummer door den croupier is afgeroepen, nog wat op. „En plein". — Dan wordt er natuurlijk geroepen: Neen, dat gaat niet, meneer! En de menschen lachen een beetje om zoo'n onnoozelen truc; zoodat de oude heer zijn fiche wel moet terugnemen. Maar dan blijft er toch een fiche staan. Dan roept één van de compagnons: die fiche is van mij. En krijgt uitbetaald. Hij staat „en plein"; dus hij krijgt zes-en-dertigmaal zijn inzet terug. U begrijpt: die tweede fiche zat vast geplakt ónder die, die 't oude heertje terugnam". De chique jongeling blies 'n lachje door zijn neus, zoo'n lachje, dat 'n cynisch geamuseerd-zijn kan beteekenen; en ook, als men wil, een misprijzing.

Hans was ontsteld. „O", zei hij, met groote oogen naar 't chique jongemensch opziende, „dat is bedróg! Dat is . . . onéerlijk".

De ander wierp een zeer snellen zijblik op hem. De schrik van Hans was echt. Was niet, zooals hij 't al zoo vaak in zijn carrière beleefd had, een plichtmatig protest, waarmee men het geweten z'n rechtmatige portie geeft, om dan, dat afgedaan zijnde, de meest practische uitvoering van het „eigenlijk niet heelemáál eerlijke" plan te gaan bespreken. — Neen, Hans was degelijk. 'n Beetje jammer; hij had juist voor dezen truc zoo prachtig het vereischte voorkomen.

Maar de jongeling was een te goed zakenman, om niet, na aandoening eerst van de meest winstbelovende kansen, on-aandoenlijk en nonchalant-als-voren tot andere, toch altijd

nog loonnende mogelijkheden over te gaan. Hij zei dus met een bijna-natuurlijken, geamuseerden glimlach:

„Dacht u, dat ik ú voorstelde, dat boevenstukje samen te ondernemen? ! Dank u! Neen, ik wil wél met u samen spelen; maar . . . enfin . . ."

„Nu — hóé speelt u dan?" vroeg Hans, die de vraag niet langer weerhouden kon.

Het jongemensch tipte weer eens asch af, een beweging van overwegen en geen-haast-hebben; het rooken en wat daarbij komt, neemt nu eenmaal in de zakenwereld een belangrijke plaats in. En zei toen, steeds met aandacht het vuureindje van zijn sigaret beturend: „Kijk es, — ik wil 't u wel vertellen. Maar tja . . . het is een quaestie van vertrouwen, nietwaar . . . Het is een geheim, dat . . . enfin, ik zal niet zeggen „een kóstbaar geheim", dat klinkt zoo romantisch. Maar iets, dat toch in elk geval, nu, z'n waarde heeft. — En 'n heel behóórlijke waarde".

Hij poseerde even; kon weer even asch-aftikken, met cigaretten kun je dat plezierig-dikwijls. Hans keek met ecnige angstige afwachting toe. De pauze werd gerekt. Ineens, als uit een droom ontwakend, zei het jongemensch:

„Kijk es. Ik wil 't goed met u maken. U laat mij één spel spelen; ik zet op, zoo veel ik wil, de posten die eventueel verliezen, verliest u, de winstposten zijn voor mij. Me dunkt, dat dat billijk is". En hij zette een door-en-door rechtschapen gezicht.

„Hm", zei Hans. „Eén keer spelen . . . Dat zou kunnen..."

„Dat dunkt mij ook. Enne . . . hóé veel geld hebt u bij zich?"

„Nu, nog 'n zevenhonderdvijftig gulden", zei Hans. „Maar..."

De teleurstelling over dat bedrag bij den ander was zoo groot, dat ze niet verstopt kon blijven. Hij gaf er zich ook geen moeite meer voor. Er kwam een kwaadaardig minachtende trek over zijn chic gezicht. Hij zei enkel: „Meneer, dan moet u maar eens vijf francs op rood of op zwart zetten" — het was voor hem de uitdrukking voor de uiterste minachting. — „Spelen moet u maar voor een ander overlaten". En toen ging hij in zijn coupé-hoek zitten, en begon te lezen.

Hans was verslagen. Verschillende gevoelens, die hierin overeenkwamen, dat ze alle onaangenaam én hem alle nieuw waren, streken neer over zijn hart; menschenlijke gevoelens, maar nu van den armen mensch; en die om zijn armoede wordt geminacht. Hij was vernederd, en hij voelde dat er iets onrechtvaardigs in die vernedering was, want hij was toch Professor Brill, en bovendien: als je niet veel geld had, had je er immers juist veel méér belang bij dan een ander, om geld te winnen. — Op dit punt gekomen, maakten zijn gedachten een oogenblik halt; ze stonden voor een muur van onbegrijpelijkheid: waarom wou dat jongemensch . . . Ineens schoot er een straal van verheldering door hem heen. Dát was 't immers: dat jongemensch wou zijn „kostbaar geheim" verkoopen . . . Nu ja, daar had hij gelijk in, en als het „kostbaar" was, moest hij er ook een goeden prijs voor hebben. Dat was duidelijk. Méér dan hij kon betalen . . . Maar, wacht eens even! Hij zou achteraf kunnen betalen; als hij eerst de voordeelen van het geheim genoten had . . . O zoo . . .

De hoopvolle twinkelen kwam weer in Hans' oogen terug. Hij zette zich op zijn oude plaatsje, tegenover den chiquen jongeling. Die deed intusschen, of hij alleen was. Was erg verdiept in zijn boek. Hans humde eens. Het gaf niet. Humde nog eens. De jongeling keek eventjes geërgerd; of een vervelend insect om hem gonsde, schudde hij kort met het hoofd. Toen tikte Hans hem omzichtig op het ééne, vooruitgestoken been. De jongeling trok het been terug. Hans schrok er even van, maar het móést, hij vatte moed, glimlachte allervriendelijkst en allerverlegenst, en tikte nog eens aan, terwijl hij, met de haast, vereischt om een uitval te voorkomen, zijn boodschap erbij zei: „Ik heb een voorstel".

De jongeling keek dédaigneus over het dikke boek heen. Zei niets. Wachtte met misprijzing-bij-voorbaat.

„Ziet u", begon Hans, allerbeminnelijkst: „Als ik u nu eens achteraf betaalde . . ." „Natuurlijk dan iets meer", haastte hij zich, bij de blijvende starheid van den ander eraan toe te voegen.

De jongeling scheen dit voorstel toch wel even te willen overwegen. Al wilde hij er het air niet van hebben. Dus vroeg hij, op een toon, die dit laatste met zijn spotaccent demonstreerde:

„Hoeveel dan wel?”

„Ja . . .” peinsde Hans . . . „Dat weet ik niet . . . Wat had u gedacht?”

De jongeling stelde een pauze in. Liet daaruit toen langzaam en onverschillig zijn stem oprijzen, met deze woorden:

„Ik deed u daareven het gewone, algemeen in zoo'n geval gebruikelijke voorstel. Maar uit hetgeen u . . . enfin, uit hetgeen u me daarna meedeelde, begreep ik, dat u niet veel idee hebt omtrent den omvang van dergelijke transacties . . .”

Hij zweeg weer even.

„Nee”, kwam Hans, bedremmeld, omdat die stilte zoo vol angstige dreiging was — „dat heb ik ook niet”.

„Dat hoeft u me heusch niet te vertellen. Kijk es — als iemand alle winstposten voor zich mag houden en de verliesposten voor hem geen schade zijn, dan begrijpt u zeker wel, dat hij alle nummers, alle kansen neemt, nietwaar?”

„Ik had er zoo nog niet over gedacht,” kwam Hans nederig. „Maar, ja . . . dat is . . . wel . . . wel logisch”.

„Dat dacht ik ook”, zei de jongeling met iets dreigends. „En als u dat dan eindelijk inziet” — hij werd inderdaad allengs steeds minder hoffelijk — „dan zult u óók inzien, dat hij op alles het maximum zet. Nietwaar?”

„Ja” — antwoordde Hans benauwd.

„De maximum-uitbetaling is 6000 francs per mise. Het is de gewoonte, dat we niet 't onderste uit de kan halen. We zetten op rouge, noir, pair, impair, manque en passe natuurlijk elk 6000 francs, op elk der drie colonnes 3000, op 12 premier, 12 milieu, 12 dernier ook elk 3000, maar en plein op elk van de 36 nummers maar 150, dat is ook makkelijker; en cheval 300, dus 18 maal 300, dan telkens vier nummers à 600, dat is 9 maal 600, dan lateraal drie nummers tegelijk en zes nummers tegelijk aan weerskanten dat is: 24 maal 450, en 22 maal 900, want je kunt de 1, 2, 3, 4, 5, 6 samen nemen, maar dan 4, 5, 6, ook weer gecombineerd met 7, 8, 9 . . . Begrijpt u?”

Hans begreep er absoluut *niets* van. Hij had wel eens een roulette gezien, en tableau, maar van het spel was hij in 't minst niet op de hoogte. Dit was uit zijn onnoozele blikken zoo blijkbaar, dat de ander, wien, als velen schurken, het gevoel voor humor niet vreemd was, een oogenblik de neiging gevoelde, hem eens frisch uit te lachen. Maar hij had gelukkig nog te veel gevoel voor beroepspligten, en te veel hart ook voor zijn werk, om dat te doen. Hij zei dus maar op toegevendend toon:

„Het komt bij elkaar op ongeveer 90600 francs. Naar omstandigheden maken we er gewoonlijk of 100000 van, of 90000. U begrijpt, al de inzetten op 't *tableau* zijn beneden 't maximum, dus 't is volkomen billijk”. Dit laatste zei hij weer op een door-en-door rechtschapen toon, het was duidelijk dat hij nooit iets onbillijks zou vorderen. „Is u het daarmee eens?” voegde hij er ietwat agressief aan toe, toen Hans, totaal doorduizeld door dat bedrag, met 't antwoord draalde.

„Volkomen”, zei Hans angstig.

„Dat dacht ik ook. Ik zou 't voor u op 90000 willen stellen, omdat u, enfin, niet erg veel geld schijnt meegenomen te hebben. Maar u begrijpt, als 't op crediet moet gaan, komt er voor de rente één en ander bij. Laten we dus 100000 zeggen. U kunt toch zeker niet beweren, dat dat te veel is. Wát is het? Nog geen tienduizend gulden! Voor een systeem waarmee u kunt spelen en winnen ongelimiteerd. On-ge-li-miteerd, meneer! — Maar als u er geen zin in hebt, wel, ik heb 't heusch niet nodig! Even goede vrienden!” En hij keek weer in het dikke boek, geïnteresseerd opzoekend, waar hij gebleven was.

Intusschen had Hans nagedacht. En zei:

„Nee. Ik wil er graag nog eens even over spreken. Ik begrijp uw voorstel niet heelemaal. Ik begrijp, dat u alle mogelijke winst wilt behalen, die er in één zet te behalen is. Maar als we dát nu eens berekenden, hoeveel *dat* is . . . De bank hoeft toch van onze transactie geen voordeel te hebben . . .”

Ai — dat was nog zoo gek niet. Die man, al was hij dan, blijkens de label aan zijn valies, professor, had gevoel voor logica. En als een professor logisch was, geen theoloog of taalgeleerde of zoo-iets, moest je met hem oppassen. Natuurlijk was de chique jongeman gewend, het heelemaal niet aan 't spelen te laten toekomen, maar enfin . . . Hij was in elk geval niet om 'n antwoord verlegen.

„U ziet de zaak *zéér* helder in”, zei hij openhartig en waardeerend. „Kijk es — ik heb zulke ontzaglijke verplichtingen

aan de bank, dat begrijpt u — ik ben om zoo te zeggen, een vast afnemer —, dat ik bij dergelijke bijkomstige gevalletjes haar ook altijd een voordeeltje gun. Wat doet 't er toe? We winnen 't haar toch weer af! En 't is voor u een véél prettiger introductie!” — Hij draalde even, nam Hans' gezicht eens op, zag: dit lachte niet . . . Er moest water in den wijn. Hij zei, ietwat misprijzend, vanwege des anderen krenterigheid:

„Maar ja! 't kan ook „zuiniger” — U betaalt me dan één volkomen winst. Dat is 6000 rouge, pair, passe, dat is 18000, 12000 voor colonnes en 12 premiers, dat is samen 30000, 6000 en plein, 6000 en cheval, tweemaal 6000 voor 3 nummers, twee maal 6000 voor 6 nummers, vier maal 6000 voor 4 nummers, — wel, . . . dat is toch 90000! . . . Ik moet me daar straks verrekend hebben. Of . . . enfin, laten we er dan maar niet meer over spreken”. En energieker dan tevoren verdiepte hij zich weer in zijn lectuur.

Hans voelde zich een miserabel figuur slaan. Dat had hij meer gedaan, maar sedert zijn menschenlijke ijdelheden en successen kon hij er minder goed tegen. En . . . mócht hij zich deze kans laten ontgaan?

Hij zei: „Ik doe het”.

De ander zei: „Hm. Nu — enfin, ik zal u 't systeem dan nog maar even zeggen. Maar laten we eventjes de afspraak vastleggen, wilt u? Ik heb nog wel 'n zegeltje in m'n tasch — Zoo. . . we maken 't zoo kort mogelijk. Eenvoudig: dat u mij / 10000 schuldig is, te betalen . . . hm . . . U is professor?”

„Ja”.

„U hebt vaste goederen?”

„Een huis in Amsterdam. Een bijzonder mooi huis op den Binnen Amstel”.

„Mooi. Dat is uw onbezwaard eigendom?”

„Ja”.

„Zoo. Enfin, dan zal ik 't maar wagen, hè!”

„Ik zet dan: af te doen in tien maandelijksche termijnen à / 1000.—. Eerste termijn, nu, ik geef u om te beginnen twee maanden: 1 Februari 1929 . . .”

„Teekent u nu dit stuk. Hier heb ik een afbeelding van de roulette”. Hij haalde een briefkaart met de roulette en de spelregels voor den dag. „En nu zal ik 't u uitleggen”.

Hans teekende. En voor ze 't St. Quentin waren, had hij het onfeilbare systeem te pakken. En de ander had de schuldbekentenis. Zorgvuldig geborgen in zijn binnenzak.

ELFDE HOOFDSTUK

LAGERE EN HOOGERE MENSCHELIJKHEID

Het kostbaar geheim viel Hans bij kennismaking heelemaal niet tegen. Het is waar, dat het erg eenvoudig was, het ei van Columbus; maar je moest er toch maar op komen; net als Columbus. Het berustte op de theorie, dat „rood” op den duur even vaak zal winnen als „zwart”. Dat is niet te bewijzen, maar het spreekt vanzelf. Zoodra je dus begon te spelen, zette je op de kleur, die in 't vorige spel verloren had. Won je, dan ging je met dien zelfden eenheids-inzet 't tweede spel over op de andere kleur; verloor je, dan verdubbelde je. 't Zuiverste paste je het systeem toe, als je daarbij een lijstje aanlegde van het aantal keeren, dat rood en dat zwart won, en je al- of niet-overgaan op een andere kleur eenvoudig liet bepalen door die aantallen, dat wil zeggen: altijd zette op de gedurende je administratie tot-nog-toe in de minderheid gebleven kleur. Natuurlijk, je kon een aantal keeren achter-elkaar verliezen, maar als je maar volhield, móést je op die manier eens winnen. 't Is waar, je kon niet boven den maximum-inzet gaan, maar vóór je dien bereikt had!

(Wordt vervolgd)

EEN NIEUWE WEDSTRIJD

KORTE VERHALEN

De foto-wedstrijd, door „BUITEN” uitgeschreven, heeft uitnemende resultaten opgeleverd, gelijk de lezers van „BUI-TEN” gedurende de afgelopen maanden hebben kunnen aanschouwen. Daarom meenen wij, dat een nieuwe wedstrijd de belangstelling van vele onzer lezers zal wekken. Ditmaal willen wij hen, die beter de pen (of schrijfmachine!) dan het foto-toestel hanteeren, gelegenheid geven met elkaar te wedijveren in de kunst van het vertellen.

VOORWAARDEN

Voor de voorwaarden verwijzen wij naar de no. 20, 21, 22 en 23 van dezen jaargang.

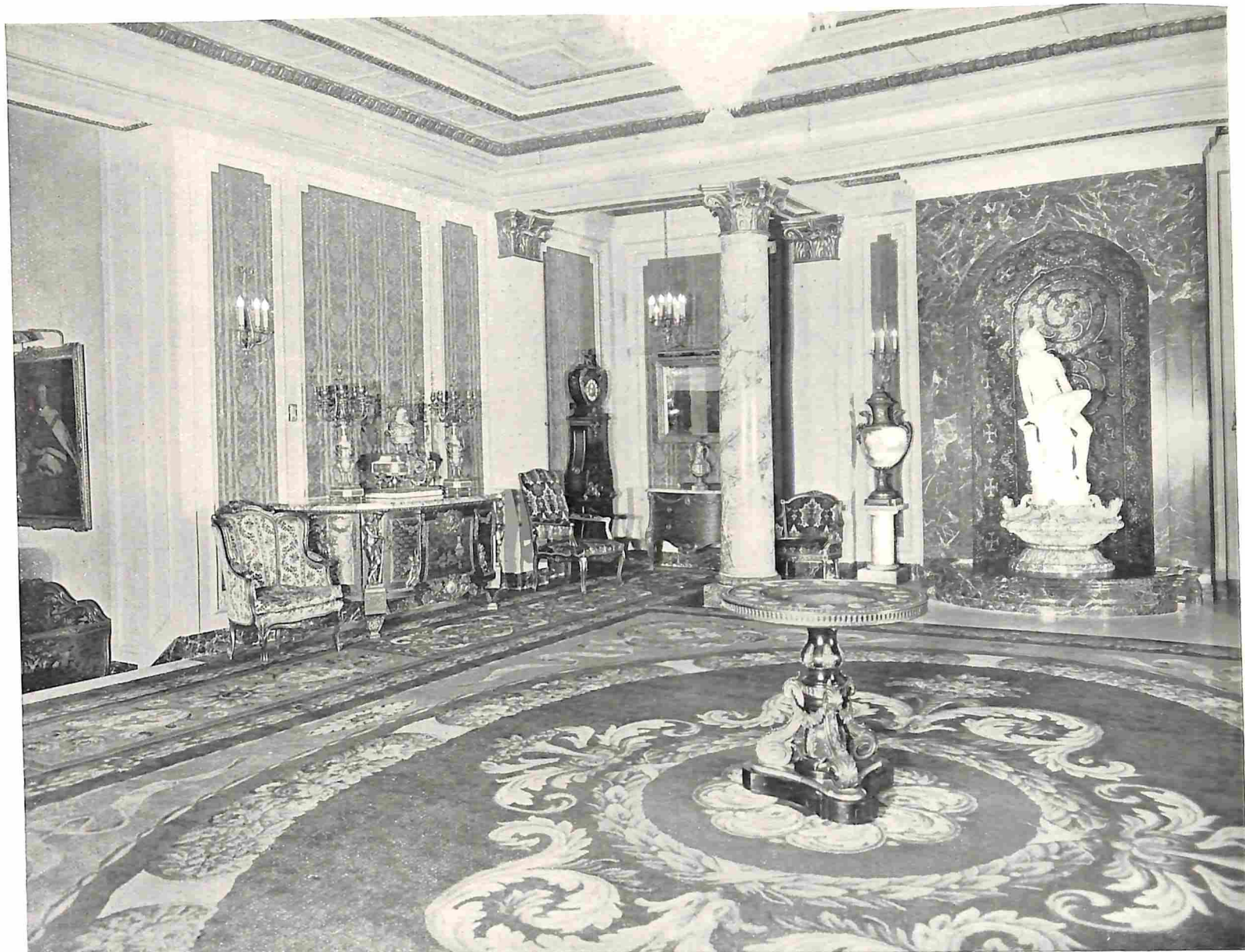

Foto Paramount

HOLLYWOOD. GROOTE ONTVANGKAMER IN DE WONING VAN HAROLD LLOYD

HOLLYWOOD

EVENALS alle andere Amerikaansche steden is Hollywood een stad, waar hard wordt gewerkt, met alle licht- en schaduwzijden, die de strijd om het bestaan met zich meebrengt. Als een acteur van 's morgens vroeg tot 's avonds laat een lichamelijk vermoeienden en zenuwdoodenden arbeid heeft verricht onder het felle licht der opnamelampen, die millioenen kaarsen sterk zijn, en zich voortdurend zoo sterk mogelijk geconcentreerd heeft om zijn rol goed meester te worden, dan heeft hij na afloop van zijn werk behoefte aan ontspanning en wenscht ook eens een paar uur voor zichzelf te hebben — weer eens mensch te zijn. Volledige rust en ontspanning vindt een acteur toch niet, voordat hij een eigen thuis heeft, waar hij met alles vertrouwd is en alles het stempel van zijn persoonlijkheid draagt. Elke filmacteur streeft er dientengevolge naar om een eigen huis te hebben en dit geheel naar eigen wensch in te richten. Daar echter de grondprijzen in de buurt van de filmstad Hollywood, Culver City en Universal City buitengewoon hoog zijn — de groote filmmagnaten speculeeren veel in grond — kunnen slechts enkele acteurs zich de weelde veroorloven, op een der naburige heuvels een huis te laten bouwen. Wie in Beverly Hills, het woonkwartier bij uitstek, een huis met 8 tot 10 kamers hebben wil, moet er op rekenen, dat de kosten van het bouwterrein, inbegrepen tuin en park, die er hier van zelfsprekend bij hooren, 20 tot 30.000 dollar bedragen. Het bedrag voor het bouwen van een huis zal wel zoowat even hoog zijn. Daar komen dan nog de kosten voor de inrichting, meubels, de vele luxe voorwerpen enz. bij, zoodat een mooi, smaakvol huis ongeveer 100.000 dollar kost. Natuurlijk hoeft men dit aanzienlijke bedrag niet in eens te betalen. Ook hier wordt het in Amerika overal gebruikelijke systeem van afbetaling toegepast. ☞ Behalve

dergelijke bungalows van middelmatige grootte zijn er nog veel grootere, wier bouw en inrichtingskosten aanzienlijk hogere sommen verslonden hebben. Charlie Chaplin, Harold Lloyd, Gloria Swanson, Douglas Fairbanks, Norma en Constance Talmadge, zij bezitten alle paleisachtige huizen, wier waarde men op millioenen dollars schat. ☞ Wie zich niet permitteeren kan een eigen huis te laten bouwen, zal, als zijn midelen het hem veroorloven, een villa huren. In Hollywood krijgt men een keurig klein huisje met zes tot acht netjes ingerichte kamers voor een huurprijs van 200 tot 250 dollar in de maand. Met hun mooie, groote grasvelden en tuinen lijken deze woningen dikwijls op onze week-endhuizen, alleen ontbreken bij ons palmen, bananen, perziken, oranjeappels, meloenen en andere zuidvruchten, die daar bijna in het wild, zonder bijzondere zorg, groeien. Het karakteriekste van deze huizen is de ontbijtkamer, een loggia-achtige uitbouw van de keuken, die op den tuin uitkomt. In deze kamer, die vlak bij de keuken ligt, gebruikt men zijn maaltijden, daar ook hier zooals overal in Amerika alles op het uitsparen van tijd en doelmatigheid ingesteld is. In verreweg de meeste gevallen is de leus in deze kleinere huisjes „Help jezelf”. Personeel houden is een groote luxe. Daar de navraag het aanbod verre overschrijdt — in het vrije Amerika verrichten alleen kleurlingen of immigranten huisarbeid — zijn de loonen enorm hoog. Een meisje alleen verdient ongeveer 100, en een perfecte keukenmeid 150 tot 200 dollar in de maand. Om deze reden vindt men in de meeste familie's slechts een negerin, die op het huis past en het schoon houdt, waarvoor ze 2 tot 3 dollar per uur krijgt. De vrouw des huizes kookt en de man wast de borden af. Gekookt wordt er trouwens heel weinig, want iedere filmactrice streeft er naar om haar lichaamsgewicht zoo gering mogelijk te houden.

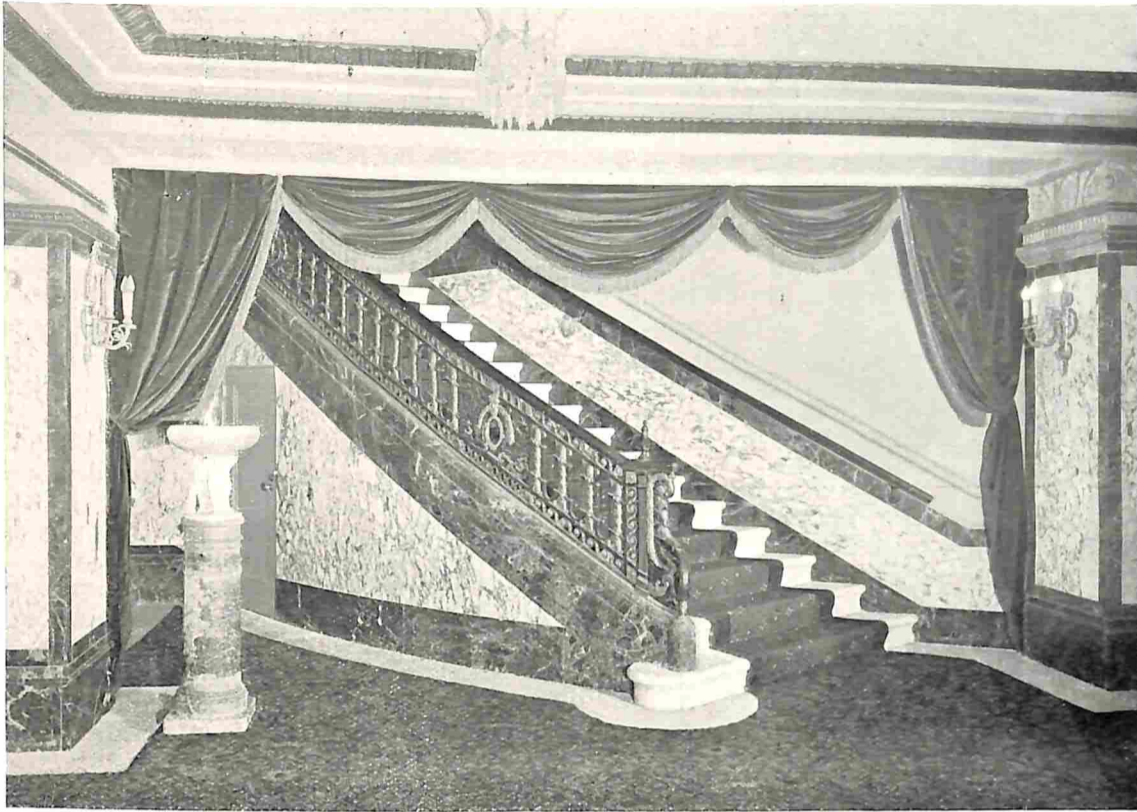

Foto Paramount

HOLLYWOOD. TRAPPENHUIS IN DE WONING VAN HAROLD LLOYD

De contracten der filmcompagnieën schrijven dikwijls een maximum lichaamsgewicht voor, zoodat overschrijding ontslag ten gevolge kan hebben. Marion Davies mag bijvoorbeeld niet meer dan 100 pond wegen, Clara Bow hoogstens 115 en Vilma Banky moet er goed op letten, dat ze haar 125 pond, voor Hollywood al een zeer hoog gewicht, in geen geval overschrijft. Wat een op een zeer wijde formeel tot hongeren verplichte filmster bij de maaltijden tot zich neemt, is dan ook dienovereenkomstig weinig. 's Morgens voor den rit naar het atelier een kop thee zonder suiker, een ei en een stukje toast zonder boter; om twaalf uur als lunch sla, fruit, een beetje witte kaas en een glas sinaasappellimonade en 's avonds als diner vleeschnat, gevogelte, sla en weer fruit — dat is zoo ongeveer alles, wat een filmactrice per dag eet om slank te blijven. ☒ De contracten schrijven verder een absoluut soliden levenswandel voor. Een nachtleven kent men in Hollywood heelemaal niet. Door het alcoholverbod zijn er ook geen gezellige samenkomsten of openbare lokalen; danszalen, cabarets, bars en dergelijke drinklokalen ontbreken hier volkomen. Men rijdt in zijn vrijen tijd naar de naburige zeebaden, doet aan sport, gaat naar de bioscoop of zoekt de gezelligheid thuis. Iedere acteur heeft één of meerdere auto's, daar de afstanden tusschen de woonkwartieren en de ateliers soms tot zes kilometer groot zijn. Zelfs de figuranten, die slechts $7\frac{1}{2}$ tot 15 dollar per opnamedag krijgen, moeten hun eigen wagen hebben, al is het dan ook geen Rolls-Royce, Packard of Cadillac, maar een tweedehands Ford, dien men al vanaf 50 dollar koopen kan. ☒ De mooiste huizen, wier eigenaars de groote filmmagnaten zijn, liggen buiten Hollywood op de hellingen van de Beverly Hills. Er wordt hier een haast fabelachtige luxe tentoongespreid. Vanaf de terrassen geniet men een prachtig gezicht op de omge-

ving: In het Westen de zee, in het Oosten het grillig doorloofde gebergte en aan den voet van de heuvels de filmateliers met de coulissenstad van hout en pleister. En boven deze paradijsachtig schoone natuur welk zich een eeuwige blauwe hemel. Slechts in de zoogenaamde wintermaanden regent het af en toe eens. Men zegt, dat het maximum aantal regendagen niet meer dan 20 per jaar bedraagt. Den overigen tijd heerscht er altijd mooi weer en overdag de prachtigste zonneshijn bij een volkomen helderen hemel. Het is dan ook geen wonder, dat men Hollywood voor een der schoonste plaatsen op aarde houdt en dat ontelbare menschen het als hun ideaal beschouwen. OTTO BEHRENS

DE DROOMER

„De wegelkens weten mijn zwerfen,
de distels vermoeden mijn leed”
(Alice Nahon)

KAAAL waren de velden, half omgehaald en oneffen, met dikke klonters klei in 'n pappende massa. En de weg kronkelde modderig langs de diepe, invretende karre-sporen, die overvol zich met water gezogen hadden, en nu, als verstopte goten, hier en daar 'n slijkpoel vormden over de heele breedte van den weg. Af en toe 'n verdwaalde gras-zode langs de berm, bruinroetend . . . ☒ En achter die velden weer andere velden . . . eindeloos . . . De lucht daarboven koepelde effen-grijs, de dag was somber, lijkend op Allerzielen, vol van huivering. ☒ De droomer liep er alleen, passend bij de omgeving. Want z'n jas had de kleur van de lucht, van den grond, van 't weer, 'n kleur zonder naam, 'n kleur, droevig en monotoon, maar voor alles melancholiek: de kleur van den winter. ☒ Hij liep er, iets doorbuigend in de knieën en de jaskraag ver omhooggehaald. Z'n gezicht lag verborgen onder den breeden hoed-

Foto Paramount

HOLLYWOOD. DE WONING VAN ESTHER RALSTON. OP DEN VOORGROND HET ZWEMBASSIN

rand. Z'n rug kromde even bij elken pas, als ie de zware schoenen in de zuigende klei drukte. Regelmatig was z'n gang. 't Gebeurde maar heel zelden, dat ie even uitweek voor 'n te groote modderplas, of dat z'n voet uitschoot op de verraderlijke klei. Dan omklemde hij z'n wandelstok wat vaster en plantte 'm dieper in den grond, met meer kracht, en mompelde iets tusschen z'n tanden. ☼ Maar de droomer keek niet op, niet rechts of links. Hij bleef staren over den grond, vlak voor z'n voeten, die liepen tusschen de twee diepe karresporen. En waar de weg draaide, daar draaide hij ook ☼ Er wipte 'n opgeschrikt konijn over de omgeploegde velden, met korte, vinnige sprongen, de ooren plat tegen 't nek-vel aan. Maar de droomer zag 't niet. Want hij keek immers niet rechts of links. Slechts één keer stond ie stil en hief 't hoofd op, om diep de vochtige lucht in te ademen, die koud streek over de smalle lippen. Z'n oogen zochten de effen hemellangs, bleven hangen bij de verre verte. Hij had lange, vrouwelijke wimpers. Z'n gezicht was dat van 'n droomer. ☼ En verder liep hij, waar de weg liep Natte nevels kwamen opzetten. In den vroegen avond begon het reeds te donkeren. Van 'n stad, die toch achter 'm moest liggen, was niets meer te zien. Kil voelde de motregen. De droomer dook dieper in z'n jaskraag. En rhythmisch plantte de stok zich bij iederen stap in den drassigen grond. De schoenen met klei-klonters liepen zwaar. ☼ En de droomer droomde. Hij droomde van 't meisje, van het jonge, frissche kind, waarnaar z'n heele droomers-ziel uitging. Maar zij was nog 'n kind, en ze hield van de stad, van dat lachende, lokkende leven, waar men liefst en omarmt en kust, om dan te vergeten. . . . Zij hield ervan, veel meer dan van hem. Want zij was 'n kind van de Vroolijke Vreugde, en hij 'n stille, doodgewone droomer. Dat ging immers niet. ☼ Kaal waren de velden en achter die velden weer andere velden Langzamerhand viel 'n dikke mist om hem heen. ☼ En verder liep de droomer, met 'n pijn in z'n hart

C. JANSEN-VAN NIJNATTEN

Foto Hans Breuer

HET STADSPARK TE HAMBURG. HET MEER

Het stadspark te Hamburg

HAMBURG is een groote, alleszins bezienswaardige stad, met zijn uitgestrekt havenbedrijf aan de Elbe en den binnen- en buiten-Alster, het breede water in den boezem van de stad, dat zoo verlevendigt en haar een eigen stempel geeft. Aan de kaden staan er de linden in rijen, indertijd uit de Hollandsche kwekerijen gekomen. De buiten Alster tracht men een schonere, parkachtige begrenzing te geven. Zoo is men nog steeds aan 't verfraaien, maar het grootste werk daar op tuinbouwgebied deed men toch met het kerkhof te Ohlsdorf en in de laatste jaren met den aanleg van het Stadspark. ☼ Toen Hamburg nog klein was, trok men de poorten uit met vrouw en kinderen en vond alras in de vrije natuur de gezondheid die men zocht. ☼ Toen Hamburg echter, vooral na den grooten brand in 1842, met zijn straten en huizen steeds verder van de binnenstad weg, het omringende land in bezit nam, konden zij, met de kleinere beurzen, zich niet veroorloven de zondagen en de feestdagen buiten door te brengen. ☼ En, waar andere Duitsche steden zich op haar uitgevoerde, groote stadsparken beriepen en er trotsch op waren, er een verrijking

van de bevolking en een noodzakelijkheid voor de gezondheid in ziende, besloot men in Hamburg in 1906 het aanbod van den stadgenoot Adolph Sürich aan te nemen en zijn groote, reeds jaren aan zijn familie behoord hebbende bezitting, daartoe aan te koop. Temeer daar de eigenaar indertijd een gedeelte der terreinen met gemengd boschbestand had aangeplant. ☼ Daar begon men dan in de buurt van Barmbeck het groote werk; voor de „Parksee" werd een verbinding, door een kanaal, met den Alster gegraven. Veel grondwerk moest worden verzet. ☼ Nu, na den oorlog voortgezet, ligt het geheel gereed en kunnen wij het bestudeeren. ☼ Een plattegrond, naar het uitgevoerde ontwerp van F. Schumacher, vinden wij op de stadskarten en de Führers; het geheel is wel zoo uitgestrekt, dat een ongewijde een wegwijzer noodig heeft en zich maar niet met een uurtje wandelen er af kan maken, intengedeel, een middag is veel

te kort, een geheele dag kan er mee gemoeid zijn en dan is men waarlijk moe van al het loopen. Het is dan ook geenszins de bedoeling en de opzet van het Park, dat het publiek het geheel kan overzien, maar wel, dat duizende menschen zich kunnen verliezen. ☼ Ja, duizende menschen, want het groote „Gesellschaftshaus, die Stadthalle" biedt plaats voor 10000 personen, die uitrusten en wat gebruiken willen en luisteren naar de muziek. Dit gebouw is als uitgangspunt genomen voor den aanleg. ☼ Waar in vroegere tijden in de parken van de koningen en de rijken het 't paleis was, waaruit de gasten zich in de tuinen verspreidden, en dit paleis het geheel domineerde, als het goed was, zoo heeft men hier die taak aan de Stadthalle gegeven. ☼ Er zijn rijwegen, die elders toegang geven en verschillende in- en uitgangen, maar de hoofdingang is toch hier en het accent van het Park ligt dan ook hier. Van hier uit gaat de as eerst over de „Parksee", dan over de glooiend oplopende, door lanen begrensde, uitgestrekte feestweide, waarop menschen en kinderen dwergjes lijken, en zoo verder naar de zogenoemde „Watertoren" die op hoog terrein aan den horizont,

in het boschgedeelte staat. Men krijgt een grootschen indruk; verruimend is het zeker voor den stadsmensch dit hier te zien. ☼ Maar niet allen zoeken door lanen bepaalde begrenzing door muren ingesloten water, neen, men gaat uit voor de bloemen, velden ook voor de sport en het bosch. Het is er alles te vinden. Rechts van de „Stadthalle" en de „Parksee" vindt men de bloemen, ondergebracht in verschillende strak aangelegde tuinen, buitenzalen men ze kunnen noemen, want ze zijn alle min of meer ingesloten door hooge of lage heggen, en zijn door beplanting wandelen vraagt men zich hier af: „hoe zal het zijn, als jaren zijn?" Ze staan er nu netjes, alle in* de buitenste randen, zijn, ze staan alle op de eigen vakjes, door Taxushegjes terwijl over de geheele lengte een lage Taxusheg afsluit met dendrum Dell van de Kew Gardens in gedachte komt en de Rhododendrum aldair, en dat men wel heel zeker weet, dat Rhododendrum zich toch beter leenen tot een uitgroei en

niet zoo benauwd kunnen worden ingesloten en verwerkt. Deze bloementuinen in het Hamburger Park zijn ook niet gemaakt om met der jaren mooier te worden, zooals in Kew, maar zullen telkens vernieuwing vragen en het is ook wel dit wat men het publiek wil geven, een soort tentoonstellen van materiaal, een bijeenzoeken van kleuren, altijd wat nieuws, wisselend de voorjaarsbloemen in de zomerbloemen en deze weer plaats makend voor een herfstaspect. Velen zal dit welkom zijn en het vraagt veel zorg van den Garten-director Linne en zijn helpers, die hieraan hun aandacht op zoodanige wijze geven, dat telkens in tuinbouwbladen met lof over de Hamburgsche bloemen wordt geschreven. ☼ Één hegetuin is waarlijk een zaal met openingen, vensters als het ware in de hooge wanden van *Carpinus Betulus* in twee rijen geplant, en hierdoor is het, dat men kijkt in zonnige bloementuinen en in die met de bron van de Pinguins. Deze tuinen zijn alle onderling verbonden en voeren naar het groote rosarium, dat voor het Parkkoffiehuis ligt, dat een aardig zitje aan den grooten vijver heeft. ☼ Na het zien van al de strak, in bepaalde vakken en randen, gehouden bloemen, zal men verheugd zijn de „bloemenweide” te vinden. Een ietwat kronkelend, steenen pad dat niet direct zichtbaar is en dus niet opvalt, gaat door de breede bloemenbanen van sterke vasteplanten, bij groote partijen geplant en nu groeiende en bloeiende naar haar zin, in felle kleur, laaiend in de zon tegen een boschbeplanting die geen stijfheid kent en waar berkjes sieren. ☼ Er zijn in Duitschland, en ook bij ons, voorstanders van deze „vrije bloemen” en het moet gezegd, dat men er weildedronken wordt in dien rijkdom. ☼ Behalve deze bloementuinen heeft men de bloemenranden, als men opgaat naar den „Wasserturm” en de kweekerij van het park, waar op geregelde uren toegang is. ☼ Aan de verschillende takken van sport is groote aandacht gegeven bij het ontwerpen en uitvoeren van het Park. ☼ Kleine kinderen vinden er, in een groote weide, hun ondiepen vijver om „pootje te baden” en scheepjes te laten varen, met hun dierbaar zand om te spelen er om heen; oude boomen wijzen den weg er heen en banken zijn er vele voor haar die al handwerkend, toezicht houden op de kleinen. ☼ De paardrijders en de amazones laten hun paarden draven in den „Sprunggarten” en het is er wel zóó groot, dat wanneer men aan den ingang staat, bij de meidoornheggen, de ruiters met hun paarden bij den eindomgang speelgoed van kinderen lijken. Men is de bloementuinen hier heelemaal vergeten, nu het dennenbosch deze ruimte zóó omringt, dat toch wijdheid blijft. ☼ Van hier uit kan men langs den vijver, waar de wilde eenden zijn, naar het natuurtheater gaan. Het wordt niet zooveel gebruikt; wellicht dat de beruchte Hamburgsche regens er wel schuld aan hebben. ☼ Er is zeker stemming verkregen door de hooge beukenheggen met de elf toegangsbogen er in, die de aflopende weide voor de toeschouwers insluiten en die ook, hoewel dan inspringend, de groote speelruimte met de groep zilverpopulieren omvat. ☼ Italiaansche populieren rijzen achter deze beukenhaag omhoog en omsluiten haarnagenoeg cirkelvormig; zij geven ernst aan het geheel. Het is hier niet de plaats in details te treden; men heeft echter veel overwogen, alvorens men hier te werk ging; een natuurtheater stelt groote eischen; noemen wij slechts de noodzakelijkheid, dat alle toeschouwers zien en hooren kunnen. In dit gedeelte van het Park bevinden zich de vele tennisbanen en de speelruimten met zitplaatsen er om heen. Er is ook een allerliefst, omheind rond gras-tuintje voor zoo'n meisje, dat het dansen buiten beoefenen wil. ☼ Breede lanen voeren door het Park; de boomen zijn echter nog jong, zoodat er later bij den uitgroei de schaduw pas zal zijn, de lanen brengen naar de Lupinenweide en naar de bosschen, waar de „Waldblumenanlage” is. ☼ Zoo vinden de Hamburgers in hun stadspark alles, wat zij wenschen, meer nog dan het

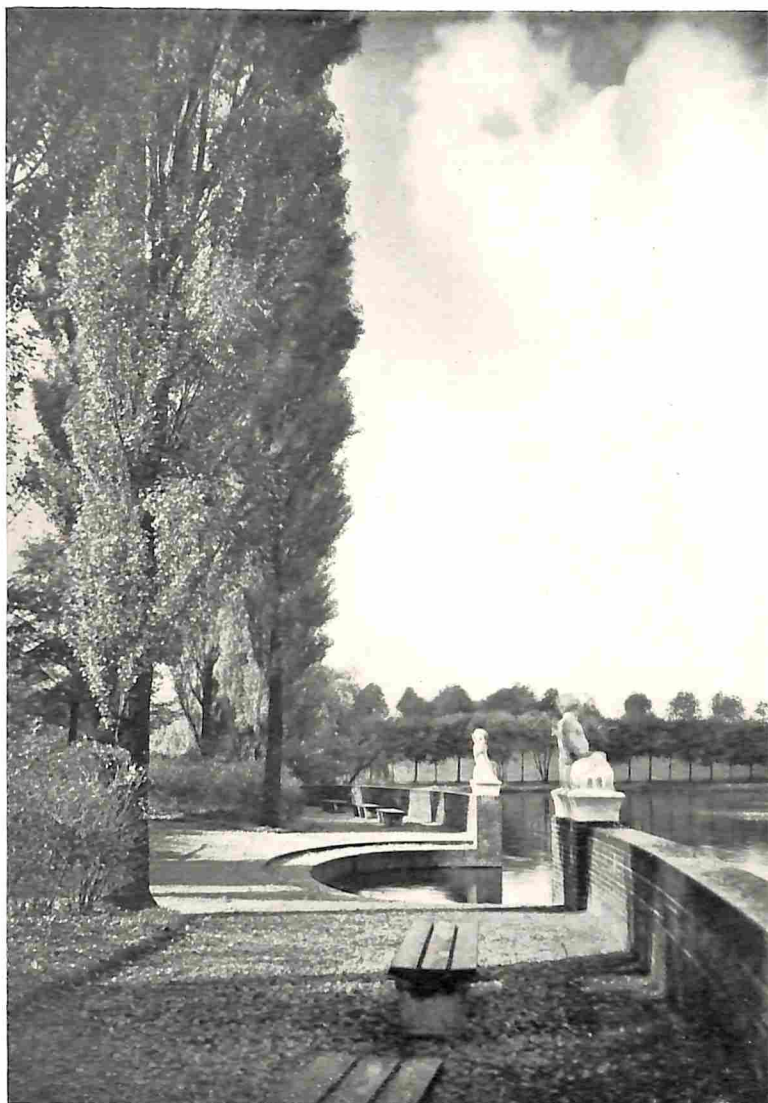

Foto Hans Breuer

HET STADSPARK TE HAMBURG. TERRAS AAN HET MEER

hier besprokene, er werden toch de groote „Kampfbahn” en de verschillende terreinen voor sport en open luchtbaden niet genoemd, noch van de watersport gesproken; dit alles is er ook. En wanneer zij dan na den uitgangsdag moe en voldaan huiswaarts wenschen te keeren, vinden zij de „Hochbahn” en de tramlijnen, die hen gemakkelijk en in korten tijd naar Hamburg terugbrengen.

TINE COOL

Foto Hans Breuer

HET STADSPARK TE HAMBURG. DE WATERTOREN

RABAT

DE steden in Marokko hebben een sterk uitgesproken eigen karakter. In de blanke tweeling-steden Rabat-Salé, gescheiden door de rivier „Bou-Regreg”, ondergaat men heel bijzonder de geheimzinnige bekoring van het Oosten. ☞ Rabat, met haar koepels en minaretten, haar schilderachtige straatjes en „Kasba des Oudaïas” is een sprookjesstad. Ook is zij de woonplaats der ooievaars, die hun nesten bouwen op de oude muren en daken, vanwaar zij hoog opstijgend cirkelen in de lucht. ☞ Het Kasba des Oudaïas, op een rots gebouwd, dateert uit de XIIe eeuw. De majestueuze roodbruin gekleurde poort domineert de stad; vanaf het terras heeft men een prachtig uitzicht op de rivier en de beide witte steden. In een romantischen tuin, aangelegd naar Andalousisch voorbeeld, een droomtuin met vele soorten planten en bloemen, bevinden zich de médersa, (universiteit) nu museum en het moorsche café. Dit „café maure” met het heerlijke uitzicht op de Bou-Regreg, waar Arabische muzikanten een fascinerend melodietje doen hooren door middel van viool, tambourijn en tam-tam, waar de met matten bekleede steenen banken bezet zijn door een heterogene bevolking en de ooievaars vanaf een hooge muur statig neerkijken, dat kleine café is een der meest poëtische plekjes van Rabat. ☞ Bij de ruïne van een enorme moskee, de grootste die de mohamedanen ooit gebouwd hebben, welke echter nooit is voltooid, bevindt zich de toren van dit heiligdom „La tour Hassane”. ☞ Het grootse werk werd ondernomen door den vorst Yakoub El Mansour, die in de XIIe eeuw leefde en op wiens initiatief ook de Giralda te Sevilla, de koutoubia te Marrakech en het Kasba van Rabat verren zijn, alle machtige bouwwerken. ☞ De „Tour Hassane” is grootsch van afmeting. Langs een zacht hellend vlak, inplaats van trappen, kan men den top bereiken; deze opgang is zoo breed dat men den toren te paard kon bestijgen. ☞ Niet ver van deze interessante ruïne ligt de verdwenen stad Chella, die nog

dateert uit den tijd der Phoeniciërs. Verschillende stammen hebben zich gevestigd in deze eertijds bloeiende plaats. Wanneer men nu de prachtige, rijk versierde poort (van een warm rood-bruine kleur) binnentreedt, een poort met zulke indrukwekkende afmetingen, dat men daarachter een belangrijke stad zou verwachten, ziet men niets dan een heuvelrij met een minaret en eenige grafmonumenten. Maar dit weinige is van zoo'n groote bekoring, maakt Chella tot zulk een romantisch oord, dat men het zich niet mooier zou indenken. ☞ De dagen vóór de Ramedan (de vasten-maand) is er feest in het mysterieuse Chella. Dan komt de bevolking in grooten getale om in een der „koubba's” te bidden; sommigen wonen buiten in tenten of brengen den geheelen dag in dit pelgrims-oord door. In de ruïne van een oude moskee, waarin een knoestige, heilig verklaarde vijgenboom groeit, is het graf van den Sultan Abon El Hassane, de zwarte sultan, en van zijn gemalin: Chems Ed Doha (de ochtendzon) een christen slavin, die het mohamedanisme had aangenomen. Een bron met heilig water waarvan de zieken komen drinken, een zuilvormig gedenkteken ter eere van „Lalla Chella”, de heilige van deze plaats, een minaret met mooie faïence, dit alles draagt er toe bij de romantiek te verhoogen. ☞ Voor de schilderachtige koubba's was het een voortdurend gaan

en komen van wit gesluerde vrouwen en mannen met kleurige burnous. Zacht fluitspel en het eigenaardige rhythme van een tam-tam verbrak alleen de stilte; van het wonderlijke boeiende Oostersche schouwspel kon men zich haast niet losrukken. ☞ Naast de oude, witte stad is er een moderne wijk gebouwd, waarin zich de paleizen van den sultan en den Franschen gouverneur-generaal bevinden. De gebouwen zijn zooveel mogelijk in Arabischen stijl gehouden en vormen een tuinstad met frisch groen en bloemen overal. Het is merkwaardig zooveel als de Franschen in 15 jaar gepresteerd hebben, om Marokko tot een ideaal toeristenland te maken. Wat echter heel storend werkt is het groote Hotel Transatlantique, dat dicht bij het Kasba der Oudaïas gebouwd is; zoo'n modern steenen gevaarte past niet bij de oude schilderachtige omgeving, die ons, Westerlingen, zoo onweerstaanbaar aantrekt. ☞ Om de tweelingstad Salé te bereiken, laat men zich door een fantastischen Arabier over de Bou-Regreg roeien. Aan het water een vroolijk vertier

van de vele komende en gaande bootjes; een zwarte, politieagent, zorgt voor de orde! Salé bezit een zeer mooie médersa, die de zwarte sultan „Abou El Hassane” liet bouwen in 1341. Jammer alleen dat het bouwwerk met zijn mooie lijnen, zijn beschilderde plafonds en smaakvolle tegels zoo aangetast is door den tand des tijds. ☞ Talloos zijn de schilderachtige nauwe, hellende straatjes van Salé, waarvan men de huizen weetcher achter de zware, met ijzer beslagen poorten, maar waarvan het geheim verborgen ligt. ☞ Marokko, dat al zijn oude gewoonten, godsdienstige plechtigheden en klederdrachten vasthoudt, het geheimzinnige Marokko, blijft toch altijd een raadsel voor den modernen Westerling; zelfs voor dengeen die door een langer verblijf den Oosterschen geest tracht te benaderen.

ANTOINETTE VAN HOYTEMA

GEZICHT OP RABAT. MET NESTEN VAN OOIEVAARS, DIE HIER IN GROOTEN GETALE OVERWINTEREN

Visschers aan Java's Zuidkust

EN flauw lichten aan den horizon kondigde den nieuwen dag aan. Vlak lag de zee, zoover 't oog reikte. Alleen de zacht-bruisende branding sloeg flauwtjes tegen de grillig gevormde rotsen, een wit schuim achterlatend op 't smalle strand. De apen schenen nog niet ontwaakt. Op 't breedste gedeelte, hoog tegen 't strand opgetrokken, lag de visschersvloot: kleine, smalle vlerkprouwen, die 's morgens en 's middags de dolle branding trotseerden. Hooger steeg de zon, een gouden baan over 't water werpend. De klapperboomen ruischten. ☞ Uit de pasanggrahan¹⁾ klonk 't melodieuze gemurmel van de Inlandsche bedienden; ramen en deuren werden opengegooid. ☞ Daar, waar 't strand een bocht maakt landwaarts in, kwamen kleine zwarte stippen aan — nader en nader: de visschers-kleine, stevig-gebouwde Soendaneezen²⁾ met eigenaardig gevouwen hoofddoek, een sarong over hun broekje geslagen, 't bovenlijf bloot. Ieder torste z'n nettenrek en z'n pagaai. Oude mannen waren erbij met een dun grijs baardje, de sirihpruim in den tandenloozen mond; jonge, pittige katjongs³⁾, veerkrachtig loopend, 't strootje tusschen de lippen. ☞ Geen woord werd gezegd, geen liedje geneuried. Zwijgend stapte elk op z'n kano toe. De pagaai ging in

1) pasanggrahan = logergebouw, door 't Gouvernement opgericht, in hoofdzaak bestemd voor ambtenaren. 2) Inlandsche bevolking van West-Java. 3) Katjongs = opgeschoten jongens.

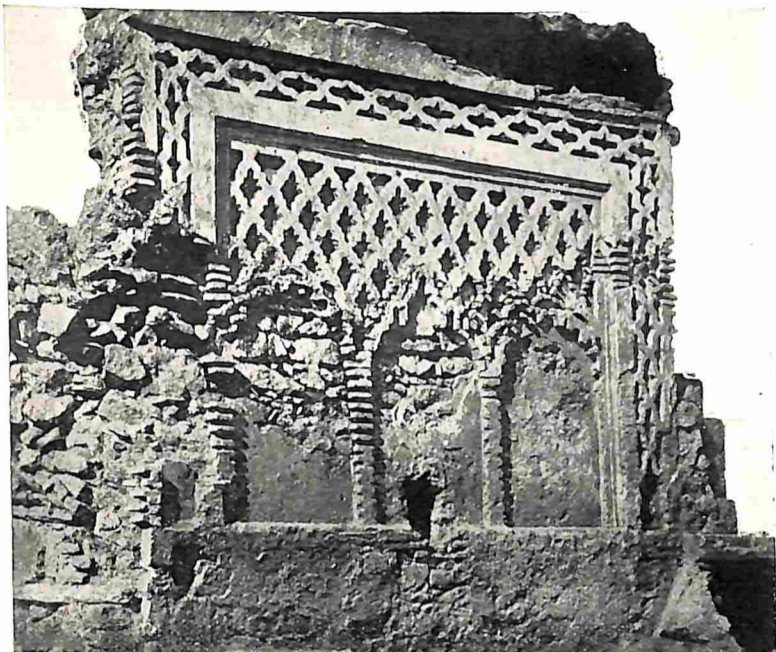

Foto Flandrin

RABAT. DE GRAFTOMBE VAN DEN ZWARTEN SULTAN

't bootje, 't rek werd op 't strand gezet. Langzaam draaiend werd nu elk bootje in zee gebracht. Daar kwam een hooge breker aangerold, de mannen stonden tot hun knieën in 't water — vlot lagen de ranke sloopjes. Een duw, een sprong en daar ging de eerste visscher, gehurkt op den bodem der prauw, heftig pagaaiend, om voor 't terugtrekken der golf 't diepere gedeelte bereikt te hebben. ☼ Huup, huup danste 't bootje over de deining der branding. Vlug, vlug erover, voordat de golf uiteenbarst over 't notedopje, dit tot zinkens toe vullend. ☼ De mannen, van jongs af aan dit golvenspel gewend, pagaaiden kalm en zeker over de ruggen heen. De jongeren haastig en snel om toch maar 't eerste de netten te bereiken, die den vorigen middag uitgezet waren, daarginds, enkele kilometers buiten de kust. ☼ Het strand was weer verlaten. Breede sporen en de nettenrekken wezen de plek aan, waar de visschersvloot gelegen had. De zon stond boven den horizon; goudgeel kleurden zich de wolken. De golven overspatten met regenboogkleurig schuim de bruine rotsen. ☼ In de hoge toppen der reuze boomen, voorloopers van een ondoordringbaar oerwoud, kwinkleerden fijne vogeltjes. Zwarte meeuwen scheerden over 't water, kleine schuwe aapjes zochten de zee, spelend met de kabbelende uitloopers der branding. Uit de pasanggrahan klonk een schrille kinderstem; een ijle sopraan zong een oud liedekje. ☼ Plots, geruischloos-snel renden de apen naar hun schuilplaatsen terug: babbelen en gekscherend liepen enkele vrouwen langs 't strand naar de eenzame nettenrekken. De sarong hoog opgetrokken, de bruine voeten overspoeld door 't zeewater, kwamen ze heupwiegend aanloopen: slank en lenig, deze vrouwen uit de Preanger, de mooisten onder haar Soendaneesche zusters. De hand hoven de oogen, tuurden ze den horizon af, meer wetend dan ziend waar de vloot lag. ☼ Ver in zee deinden de notedopjes, door de vlerken in evenwicht gehouden. ☼ Rechtop stonden de mannen, moeizaam de zware netten ophijschend uit de zee. Het eene eind om een stok in de boegspriet heengeslagen, trokken ze de netten binnen, langzaam, regelmatig, ze voorzichtig neervleidend op den bodem van de prauw, die dieper zonk onder deze zware vracht. ☼ Op en neer deinde de zee, op en neer deinde 't sloopje. De zon scheen onmeedoogend op de naakte ruggen en liet de visschen in de zwarte netten fel blikkeren. ☼ Waren alle netten binnenboord, dan hurkte de visscher weer in 't schuitje en met een groote boog keerdend, pagaaide hij landwaarts. ☼ Daar was de branding reeds. Goed uitkijkend, dat hij niet op de rotsen terecht kwam, de pagaai in 't bootje getrokken, liet hij zich recht vooruit door de branding 't strand opduwen. Vliegend over de golfvruigen, kwam hij met een schok tot staan; meteen was hij uit 't bootje, en geholpen door de vrouwen ging de eerste kano 't zand op. Nu werd 't druk op 't anders zoo stille strand. Eén voor één kwamen de kano's binnen. De logeergasten uit de pasanggrahan kwamen langzaam aangeslenterd: het binnenbrengen der netten, 't interessantste oogenblik van den dag! ☼ Luide stemmen verschrikten de kwinke-

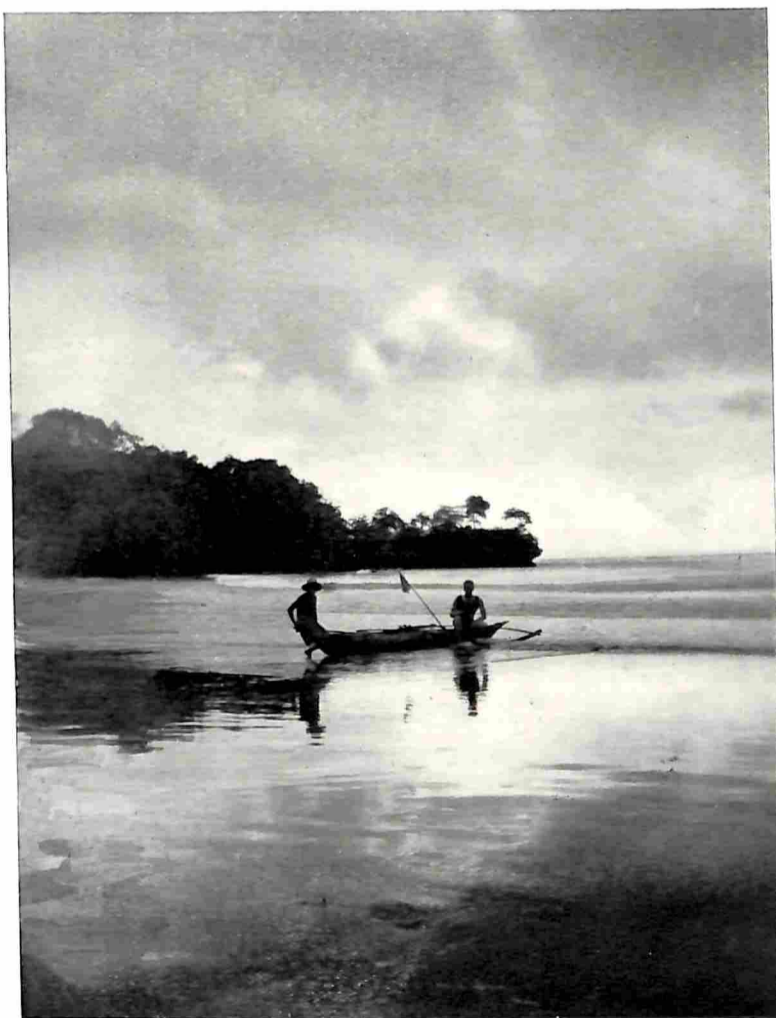
leerende vogeltjes. Rap ging 't gesprek over en weer: „Een goede vangst gehad!” „Net gescheurd!” „M'n pagaai weggedreven!” ☼ De melodieuze klanken echoden tegen de rotsen. De vrouwen hielpen de netten leegen, hingen ze dan voorzichtig op 't rek. Taxeerend werd de vangst bekeken. ☼ Blauw-zilverige hamerhaaien, de gewone vischsoort aldaar, worden met taaie rietstengels aan elkaar geregen en kwamen ook op 't rek te hangen; een enkele snoek werd met gejuich begroet, jonge zaagvisschen en een zeer eigenaardig gevormde platvisch brachten geld op bij de Europeanen uit de pasanggrahan. Reuze garnalen en een enkele krab werden minachtend op 't strand gegooid. Weinig opbrengend op de dessa-passar en met hun scherpe scharen de netten scheurend, had elke visscher een afkeer van die prachtig gekleurde schaaldieren, die uitroepen van bewondering deden opgaan onder de Europeanen. De visch gesorteerd, werden de prauwtjes uitgehoosd, nagekeken en hooger 't strand opgetrokken, zoodat ze veilig lagen voor den snel opkomenden vloed. De pagaai over den schouder, liepen de visschers dan huistoe, 't gele strand langs; de vrouwen volgden, moeizaam torsend de nu zware nettenrekken, bekranst met de zilveren vracht. ☼ Uit de pasanggrahan klonk de galmende roep van de gong en langzaam keerden nu ook de gasten, kijkend naar de kleine, stevige, bronsbruine dwergen, die zoo manmoedig de diepe, geheimzinnige zee trotseerden. In hun oogen kwam een uitdrukking van angstige verbazing, toen ze nog eens omkeken naar de wit-schuimende branding, die onbarmhartig beukte op de nat-zwarte rotsen, die stonden onbeweeglijk, onmeedogend. ☼ En een eerbied, een diepe schroom vervulde hen voor 't mooiste deel der schepping: de natuur.

C. BOOMER

FIDEL

I

EENS, nog niet zoo heel lang geleden, ging een gezelschap van een film-Maatschappij naar Centraal Afrika, om een zorgvuldig bewerkte film in elkaar te zetten. Er werden een flink aantal zwarten gehuurd en twee ervaren blanken om als gidsen te dienen. Een van deze blanke mannen nam zijn vrouw mee. Daar het

VISSCHERS AAN JAVA'S ZUIDKUST
STRAND VAN PAGANDARAN

bioscoopgezelschap bestond uit een directeur, een fotograaf, mannelijke en vrouwelijke toonaangevende leden en een bediende, kan men licht begrijpen, dat de expeditie onder betrekkelijk meer beleemmerende omstandigheden dan dit met gewone jachtgezelschappen 't geval is. ☞ Forrester, een der blanken, maakte gebruik van eenige auto's en safari te voet, om allen naar de plaats van bestemming te brengen, en dit was geen geringe taak. De andere blanke gids heette Mac Keough en z'n vrouw Kits, terwijl de leden van den troep aangenomen namen hadden. ☞ Maar die dingen zijn van minder belang. Dit verhaal heeft betrekking op den lievelingshond van Miss Velda Vollmer, een witten wolfs-hond met een gevoelig gestel, een bekrompen verstand en voor de camera getraind. Hij hield zich slechts bezig met de taak te fungeeren als film-hond. Zijn plichten bestonden in mooi te zijn, steeds een behoorlijken kop te hebben, waarop Velda een lieleblanke hand kon laten rusten, als de voorstelling een schilderachtig moment eischte, en om zooveel te lijken op lord Byron, als deze er uit had kunnen zien, indien hij een hond was geweest. ☞ Zooals men zich kan voorstellen, bevorderde het volbrengen van deze plichten nu juist niet het aankweken van meer robuste deugden. Fidel zou overal een groote lastpost geweest zijn. Doch vooral was hij dit in een land vol teekten, luipaarden, die een hond als een lekkernij beschouwen, en van beperkte sportgelegenheid. Zijn meening over Afrika deed hij kennen door gedurende den nacht te brommen en te huilen, dat 't je bloed deed stollen, en ieder in z'n nabijheid verontrustte. Er was absoluut niets om tegen te grommen, voordat de streek, waar zich 't wild ophield, was bereikt, maar iedereen scheen te gaan begrijpen, dat Fidel een stoute, slechte hond zou zijn daar, waar 't groote wild zich bevond. Velda maakte zich erg bezorgd over de mogelijke gevaren. Niemand anders deed dit echter. Fidel's gewone zachtheid van aard deed in de borst van allen, behalve van z'n meesteres, een laakbaar verlangen ontstaan om hem gauw even een schop te geven.

II

☞ Het kamp dat ten slotte in de jachtstreek werd ingericht stond tusschen verspreide, afgeplatte doornboomen op een lichte helling bij een kleine rivier. De rivier werd begrensd door een smalle strook dicht bosch. Onder en tusschen de doornboomen was de grond prachtig groen, dat reeds heel hoog was en bezaaid met sterachtige bloemen. Niet ver van het kamp hield 't dunne bosch op, om plaats te maken voor lange, lage, golvende grasvlakten, die zich voor 't oog uitstrekten, verder en verder naar zoo afgelegen gezichtseinders, dat groote, wollige wolken slechts nog juist over hun randen konden heen kijken, door op hun teenen te gaan staan. Daar groeide 't gras korter, dichter in bosjes bijeen. ☞ We moeten zoo uitweiden over dit alles, om later Fidels buitengewone avonturen te kunnen begrijpen. ☞ Het was plek aantop den middag, toen 't spoorde op de bepaalde plaats aankwamen en Forrester spoede de zwarten flink tot spoed aan, om voor zonsondergang het kamp gereed te hebben. Eenigen droegen water in gasoline-blikken op hun hoofden, anderen maaiden met hun pangas het hoge gras in een cirkel rondom het kamp af; weer anderen groeven kuilen buiten de tenten; verreweg de meesten echter sleepten brandhout aan, steeds meer brandhout. In 't middenpad van den cirkel bouwden ze een enormen brandstapel; maar zelfs nadat ze dit hadden gedaan, brachten ze steeds meer hout binnen, dat ze dicht langs den omtrek der tenten opstapelden. P. A. Tinkler, de directeur van 't gezelschap, maakte een aanmerking over deze overweldigende provisie en vroeg of de nachten hier altijd koud waren; maar Forrester bepaalde zich tot glimlachen. ☞ De mannen werkten opgewekt, zingend en babbelend; ze riepen elkaar aardigheden toe, want ze waren tijdelijk aan 't einde van een tocht en in een streek, waar zich veel wild ophield. ☞ De zon ging onder, toen het

laatste werk eindigde. Aan den keukenkant van den cirkel, en hier en daar voor de kleine tenten der menschen, begonnen in het schemerduister kleine vuren te glimmen. De lucht in 't schemerduister was met zoo'n tropische snelheid ingevallen, alsof een sluisdeur geopend was. Een soort stilte, of misschien een vermindering van 't gehoor, scheen dit te vergezellen. Evenals het toenemen van het daglicht voorwerpen beter doet onderscheiden, deed de toenemende duisternis het gehoor beter fluisterende geluiden waarnemen. Wonderlijk, de geheele wereld scheen maar nu kwamen ze zijn. Ze moesten er aldoor zijn geweest, maar nu kwamen ze aan over de velden der waarneming, een stevige, enorme achtergrond van levendig gemompel, waaruit zoo duidelijk als glinsterende stippen op donker water, op zich zelf staande kreten en gebrul, vreemde wachtwoorden van den nacht naar voren kwamen. Het klonk als 't langzame, bijna dreigende naderen van de aanrollende zee over uitgestrekte kusten, een steeds dichter bijkomen, onder bedekking der duisternis, van zonderling listige machten, die door de werkzaamheden der mannen niet te hooren waren geweest. ☞ In de kleine menschelijke oase scheen geen enkele Afrikaan, blanke of inboorling dit op te merken; of was dit wel zoo, dan zaten ze toch heel opgewekt en tevreden te kijken, veilig

Teekening van A. M. Luyt

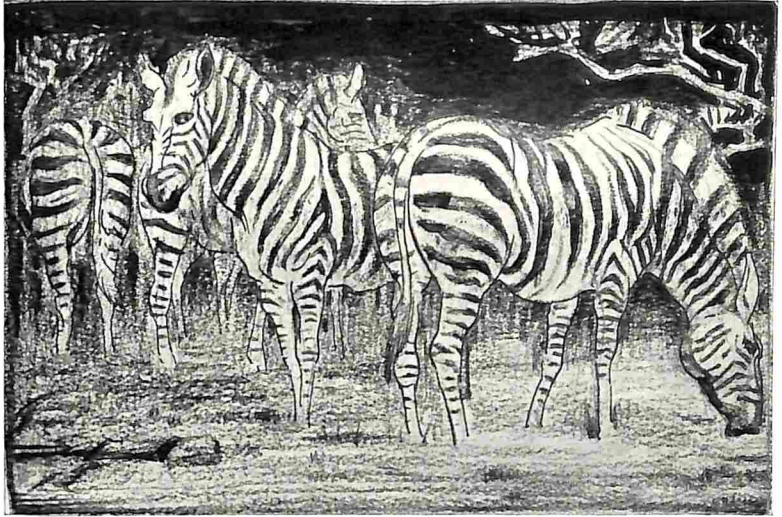
FIDEL

zich voelend door de gewoonte en de veilige afzondering, die ze dicht om zich heen hadden getrokken. Maar voor de vreemdelingen, vooral voor den achterdochtigen Tinkler en de gevoelige Velda, was de werkelijkheid, zelfs het bestaan van deze afzondering, nog niet beproefd. Zij zonden zich niet op hun gemak, zonder echter bepaald te weten waarom. Met het fluisterende, gestadig aanrollen van geluiden, die men niet kon thuisbrengen, ontstonden vreemde machten, breidden zich uit, vervulden de donkere aarde, kropen naar de kanten van het kamp, zweefden over de lichtbundels, die het vuur uitstraalde. Ieder oogenblik leek 't alsof ze er overheen zouden komen, door de dunne, smalle afwering heenbreken en, samensmeltend, de laatste sporen van dit stoutmoedig waagstuk der verbonden menschenzielen zouden wegwischen. ☞ Er sidderde een spanning en een gevoel van kwade voortekenen in de lucht, des te verwarrender, omdat men ze niet kon identificeeren en definiëren. Forrester, Kits en Maclyn maakten van tijd tot tijd opme kingen, lachten en verteld klagend. ☞ Hun stemmen klonken luide, profaan en gevaarlijk uitdagend. ☞ En plotseling nam deze vage bedreiging een tastbaren vorm aan. Het ongeziene werd een wezen. Het spannende veranderde in een stevig schepsel. Velda schreeuwde en wees met sidderenden arm. Juist aan den anderen kant der tenten, in de buitenste duisternis, boven het onzekere licht van 't vuur, glinsterde een paar oogen. Een oogenblik bleven ze glins'eren als vurige opalen, daarna verdwenen ze. Op een ander punt verscheen er weer een paar en ook nog 'n derde, en nog meer, tot het kamp er door omringd scheen, terwijl ze verdwenen en weer verscheen, alsof ze aangestoken werden en gedooft door den een of anderen meester van nachtelijke toovenarij. En als om op Velda's kreet te antwoorden, werd het veelvuldig gemompel, dat de duisternis vulde, veranderd in wilde, krankzinnige kreten en uitbarstingen van gelach, afgewisseld door zware zuchten en schel geblaf. ☞ Velda vloog naar Tinkler. Keegan, de fotograaf, en Roy Capello, de vrouwelijke „ster", sprongen op. Roberts, de bediende, verscheen bleek aan de opening van de tent. De drie Afrikanen bleven kalm. Rondom de kleinere vuren keken de mannen zelfs niet op. Forrester haastte zich de anderen gerust te stellen. „Hyenas", legde hij uit. „Ze zijn volkomen ongevaarlijk. Ze zullen niet dicht bij de vuren komen. Niets om bang voor te zijn — in 't geheel niet". ☞ „Ik hou er niet van! Ik hou er niet van!" herhaalde Velda half hysterisch. Forrester lachte. „Het zijn verachtelijke lafaards", zei hij. „Ze ruiken ons vleesch. Ik geef toe, dat ze vervelend zijn; maar u zult eraan gewend

raken. Ze zullen, zoolang we de vuren aanhouden, niet naderkomen". Velda vloog weer overeind door een nieuw geraas. „Fidel!" riep ze uit. „Waarom hield niemand hem vast! O, wat moet ik doen? Ze zullen hem dooden! Fidel! Fidel!" De anderen keken ernstig. Het was alsof daarginds in de duisternis honden fel aan het vechten waren; en hoewel niemand eigenlijk veel om Fidel gaf, hadden ze toch medelijden met Velda. Opeens verscheen Robert in de opening van de tent. „Alles is in orde, mevrouw, Fidel is hier", zei hij. „Wat doet hij? Hou hem bij zijn halsband!" beval Velda. „Hij slaapt, mevrouw", antwoordde Robert.

III

Een weinig na middernacht stond Forrester op en rekte zich geeuwend uit. Maelyn en Kits kwamen ook overeind. Het was een lange, vermoeiende dag geweest, en op tochten door Afrika is half negen of daaromtrent de gewone tijd voor nachtrust. De hoofdleider, die de beweging opmerkte, verhief z'n commandostem. „Kalele! Kalele!" waarschuwde hij. Onmiddellijk verving een doodelijke stilte het gebabel en gelach en gezang bij 't vuur der mannen. En alsof dit een der laatste hindernissen was geweest, scheen 't donkere iets in de duisternis nader te komen. Ineens kwam 't bij Velda, die doodstil in haar tent lag, op, dat alleen door de werkzaamheid der menschen het gevaar buiten het kamp bleef. Nu bleef er slechts het vlugge, gezellige knappen van 't vuur over; zou dit uitdooven en uitgaan, dan zouden de laatste zwakke hefboomen vallen. Zij ging op een elleboog steunen om zich te overtuigen, dat de wachter opletend was. Ja, daar stond de Askari, een ongerijmde, belachelijke en toch waardige figuur, gekleed in een draagband van struisveeren en een versleten overjas, leunend op de lange staaf, die 't teeken van z'n ambt was, gedachteloos in de vlammen starend, die sterke lichten en schaduwen wierpen. Velda liet zich weer op haar kussen achterover vallen en trachtte te slapen. Dit bleek onmogelijk. Want zoo gauw haar zenuwen wat tot rust kwamen werden ze weer gewekt door de stemmen aan den anderen kant van de dunne omheining, door het licht en 't geluid der vlammen gemaakt. Het veelvuldig gefluister leek haar weer in individuele stemmen te veranderen, die ieder voor zich om identificatie schenen te vragen. Er was een onophoudelijk geblaas als van een kudde, nu eens onderdrukt, dan weer dringend; dit was het gebabbel van de wilde dieren onderling, maar dat kon Velda niet weten. En een vreemd geblaf als van verwijderde en volhardende schoothondjes — wat niets anders was dan zebra's die ginds den nachttijd doorbrachten. En zacht en aanhoudend fluiten, alsof iemand een signaal trachtte te geven, zonder te worden gehoord door anderen dan degenen waarvoor 't bestemd was. En een hol, rommelend geluid, nu en dan, zoiets als het langzame passeeren van een verwijderden vrachttrein, dat plotseling begon en even plotseling ophield en op de eene of andere wijze door den grond zelf overgebracht leek te worden. Dit was ook inderdaad zoo, want 't was 't stampen van hoeven van de groote kudden, die bij een plotselinge paniek vluchtten. Al deze geluiden hielden haar aandacht gespannen, ze hielden haar wakker in een raadselachtige verwachting van dingen, die niettemin niet gebeurden. En bij die gespannen verwachting voegden zich, van tijd tot tijd, schelle, vlugge nabije geluiden, die haar pijnlijke zenuwen aanraakten met een schok, en maakten dat haar hart bonsde, zoodat ze haar hand tegen haar borst drukte. Eens blafte er iets met 't geluid, alsof er een bom ontplofte, dan werd 't weer stil: angstig wachtte Velda op een tweeden keer, die echter niet kwam — dat was een jakhals geweest. Iemand dicht bij het boschje bij de rivier dreef scherp een zaag door een stuk hout en hield weer op — daar was een luipaard. Van tijd tot tijd gielden en gromden de hyena's ingehouden, terwijl ze rusteloos in groepjes heen en weer liepen. En als met zeldzame tuschenpoozen Velda zich verfrischte aan de stilte dan merkte ze, dat er geen eigenlijke stilte was, maar een voortdurend, glin-

Teekening van A. M. Luyt

... ZEBRA'S ...

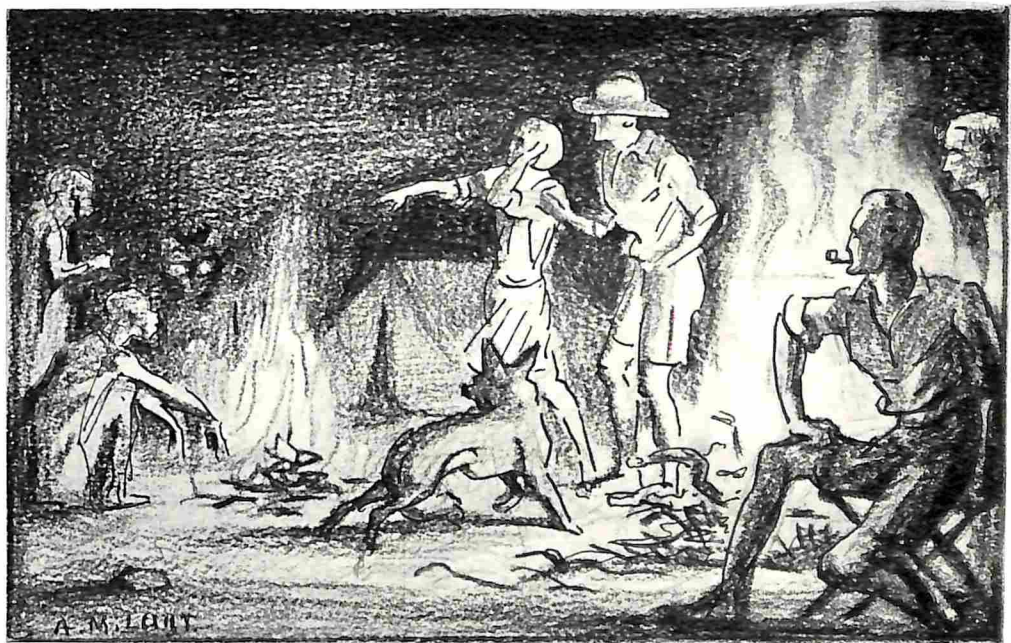
sterend, overweldigend weefsel van het geluid van tientallen miljoenen insecten krijschend en snerpend, en een waanzinnig makend aanhoudend oh-oh-oh-oh, dat altijd op 't punt scheen tijdelijk op te houden, maar 't nooit deed, en dat eindigde met op haar hersenen te kloppen als het slaan op trommels. Het was gloeiend heet. Velda wierp haar dekens weg — en werd koud. Zij dronk smakeloos water. Zij keerde zich om en keek naar buiten. De Askari was gaan zitten en zat in elkaar als een vormlooze klomp, met z'n deken om z'n hoofd geslagen, op de verstikkende wijze, inboorlingen eigen. Misschien was hij in slaap gevallen! Het vuur brandde lager. Zou ze hem wekken? Maar terwijl ze de zaak overlegde, gooide hij den deken terzijde en stond op. De blokken, die hij op het vuur liet vallen deden een regen van vonken ontstaan. Het vuur knetterde gezellig, toen de vlammen oplaaiden. Van vorenaf aan begon het vermoeiende geraas opnieuw! En onder Velda's rusteloos leger snurkte Fidel met wanhopige volharding. Gedurende al de rustige nachten van de streken zonder wild, had hij gegromd en geblaft en iedereen verveeld door een aanstellerige verdediging, waar geen verdediging noodig was. Nu, omringd door wilde dieren, die vlak bij het vuur snuffelden, bleef hij in een diepen, verfrisschenden slaap volharden. Zijn meesteres zond, door haar zenuwachtigheid heen, hem zoo'n smeekenden blik toe, dat hij tot zijn onderbewustzijn had moeten doordringen, door de dikste muren van den slaap heen. Maar 't leek er niet naar. „Ik wilde dat er iets gebeurde, om je op te doen schrikken!" mompelde zij.

IV

Nauwelijks gezegd, daar gebeurde het! Velda vloog overeind met wild bonzend hart. De heele wereld was een en al geluid — een diep hol, woest geluid.

(Wordt vervolgd)

T. N.

Teekening van A. M. Luyt

... GLINSTERDE EEN PAAR OOGEN ...

IN HET RIJK DER STILTE

2)

DOOR CHARLES G. D. ROBERTS

ONDER HET IJSDAK. (Vervolg)

Voor de vorst begon hadden zij groote voorraden beuken-, populieren- en wilgenhout los geknaagd, hadden dit in gemakkelijk te hanteeren stukken gesneden en die naar een punt, een weinig boven het midden van den dam gesleept, waar het water het diepst was. Hier vormde de voorraad stammen, takken en struikgewas een verwarde massa, die van den bodem tot het ijs reikte. Als het etenstijd was in de verborgen kamer in de woning, zwom een der bevers naar dien takken-stapel, trok er een geschikten tak uit en sleepte hem de kamer in. Daar ging het gezin er op zijn gemak aan smullen in de droge, scherp riekende duisternis en at de schors en de fijne buitenlaag van het jonge hout. Als de tak heelemaal kaal gevreten was, bracht een andere bever hem naar buiten en trok hem mee naar den dam, waar hij bewaard bleef om later dienst te doen voor herstellingswerk. Alle leden der kolonie waren met een gezonden eetlust gezegend en meestal kon men minstens één bever door het amber-kleurige halfduister zien zwemmen, hetzij met een groenen tak van den stapel, of een witten afgeknaagden, om dezen bij den voet van den dam te leggen. Voor die ijverigsten der viervoeters was het nu vacantie-tijd. Onder het ijsdak behoefden zij geen dammen te bouwen, geen boomen door te snijden, geen woning te repareren. Zij hadden niets anders te doen dan eten, slapen en spelen. Weliswaar was er niet veel variatie in hun spel; maar die een-tonigheid hinderde ze volstrekt niet. Soms gingen twee een vreemd soort „krijgertje” spelen, waarbij zij met verwonderlijke snelheid vlak onder het ijs zwommen, voortgedreven door hun krachtige achterpooten, terwijl ze hun kleine voorpooten onder hun kin omhoog hielden en hun breede, platte, kale staarten als roeren recht achter ze uit staken. Als ze zoo heen en weer schoten, werden ze gevolgd door een rij zilveren luchtballen, gevormd door de lucht die in hun dikke vacht was vastgehouden. Als ten slotte een der spelers zijn adem niet langer kon inhouden, schoot hij plotseling den mond van de lange tunnel in, die naar hun woonplaats voerde en bleef daar hijgend liggen, even later gevolgd door zijn even ademloozen achtervolger. Het eene lid der kolonie na het andere kwam dan naar binnen, tot het heele vertrek vol was van gezellige, harige warmte en doorvoede tevredenheid. Het kon den bevers weinig schelen of het dag of nacht was in de groote, bevroren, gevaarlijke wereld boven het ijsdak, of de zon scheen uit den fellen, blauwen hemel, of dat de wolven onder het heldere maanlicht over de sneeuw dwaalden, of dat de stormwind loeide over de wouden, die ineenkrompen voor zijn woede. Zoo lang de kou duurde en de sneeuw diep op de wildernis lag, leidden de bevers onder het ijsdak hun gelukkig, ongestoord leventje. Maar in dezen winter ging de ongetemperde kou van December en Januari, die talloze woudbewoners had gedood en andere woest van den honger had gemaakt, plotseling over in een ongeëvenaarden dooi. De oudste beer in een

Foto Metro Goldwijn

HOLLYWOOD. HET HUIS VAN JOHN GILBERT

der Bald Mountain-polen kon zich zoo een dooi niet herinneren. Eerst kwamen er dagen en nachten lang van zachten, smeltenden regen, warmer dan in April. De sneeuw verdween snel van de zwaar beladen takken van pijn- en denneboomen en scheerling, en de stille bosschen verhieven zich zwart en vreeselijk tegen den weenenden hemel. Op den grond, op het ijs van meer en stroom, slonk de sneeuw weg, zakte in elkaar en kreeg een grijze kleur. Daarna vormden zich groote en grooter wordende loodkleurige plassen op het ijs; en op de kale heuvels kwamen mos en kleine struiken aan het daglicht. Iedere smalle waterweg bestond alras uit twee stroomingen, de gematigde, beheerschte, aan den zomer herinnerende stroom onder het ijs en de volle, snelvlietende stroom daarboven. Toen hield de regen op. De zon kwam voor den dag, warm en levenwekkend als in einde Mei. En sneeuw en ijs verdwenen samen onder haar onnatuurlijke koestering. De bevers in hun veilige afgeslotenheid, bemerkten op twee manieren den vreemden gang van zaken in hun wereld. De smeltende sneeuw stroomde niet geheel en alleen over de oppervlakte van het ijs, maar een deel ervan kwam er onder van de hooger gelegen beken af. Die nieuwe stroom veranderde zoowel de kleur als de temperatuur van het heldere, barnsteenkleurige water van het meer. Hij drukte zwaar tegen het ijs, steeg door de tunnels tot pal

bij den ingang van de droge kamer en drong met geweld tegen de openingen in den dam. Het gevaar inziende, haastten de knappe dam-bouwers zich naar buiten en verloren geen tijd, alvorens met ervaren tanden en nagels de openingen te verruimen. Zij waren verstandig genoeg om niet toe te laten, dat de watermassa door één opening wegstroomde, uit vrees dat de drang anders zoo sterk zou worden, dat zij niet meer bij machte zouden zijn hem te beheerschen. Zij kenden de bedoeling van de zinspreuk der tyrannen uit de oudheid: „*divide et impera*”¹⁾. Door het overtollige water te verdeelen over talrijke dunne stroompjes, konden zij het meester blijven. Toen dit klaar was, wachtten zij de rest met gerustheid af, in de verwachting dat de dooi spoedig zou overgaan in strenge vorst. Maar toen kwam de tweede en meerbeteekenende waarschuwing voor het gevaar dat ze bedreigde. De sneeuw op het ijsdak was verdwenen; en naar boven turend door het ijs, zagen zij den stroom, die snel over de kale vlakte voort rolde. Dit was een waarschuwing, die de verstandige, oude leden van den troep begrepen. De heele kolonie ging aan het werk om den dam te versterken op het punt waar de stroom er met de grootste kracht op aandrong en om het aantal uitloozingen langs de randen te vergrooten. Echter een zoo voortdurende en tezeldertijd zoo geweldige dooi was iets waar ze met al hun slimheid niet op gerekend hadden. Eens op een avond, nadat ze heel hard gewerkt hadden en zich vermoeid, maar gerustgesteld, teruggetrokken hadden in de warme kamer van hun woonplaats, gebeurde er iets waar ze nooit op gerekend hadden. Zij waren juist bezig in hun gezellig rustig hokje in slaap te vallen, toen ze plotseling werden opgeschrikt door het water, dat den drogen vloer van hun kamer overstroomde.

1) verdeel en heersch.

(Wordt vervolgd)